

Ljubljana, 24. 10. 2022

**Poročilo s strokovnega izobraževanja na Irskem
za svetovalce udeležence usposabljanja za
pridobitev certifikata CECRA**

V okviru usposabljanja za pridobitev mednarodne licence za svetovalce CECRA, se je prva generacija slovenskih svetovalcev udeležila strokovnega obiska na svetovalni organizaciji v tujini, ki je en od pogojev pridobitve licence. Kot ciljna ustanova je bil izbran Teagasc (The Irish Agriculture and Food Development Authority) na Irskem. Strokovni obisk je bil intenziven in izredno poučen. Domov smo prinesli kar nekaj idej in entuziasma za nadaljnje delo.

1 10. 10. 2022 – prvi dan strokovnih obiskov

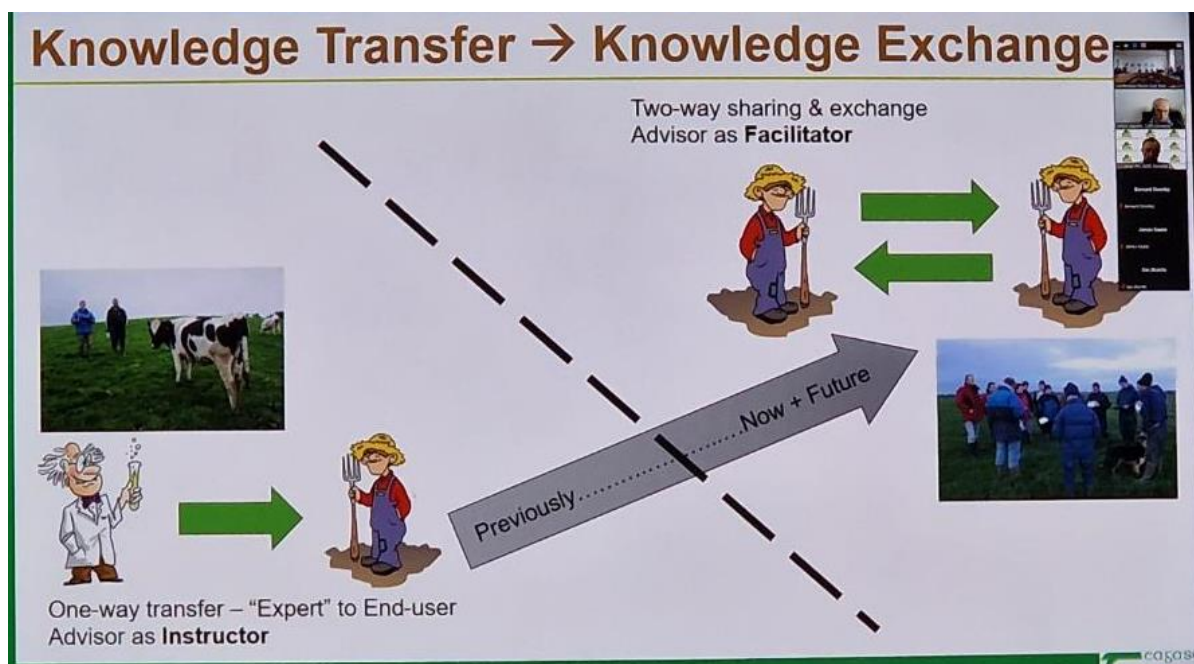
1.1 Oak Park – sedež Teagasc

Slika 1: Člani CECRA skupine z vodstvom regijske enote Carlow pred sedežem Teagasc

Teagasc je poldržavni organ (60 % financiranje iz javnih sredstev) v Republiki Irski, ki je odgovoren za raziskave in razvoj, usposabljanje in svetovanje v kmetijsko-živilskem sektorju. Uradni naslov organa je Teagasc – Uprava za kmetijstvo in razvoj hrane. Sedež organizacije je v Oak Parku, ki je okrog 300 ha veliko posestvo namenjeno raziskovalnim dejavnostim.

Sprejel nas je direktor za prenos znanja in vodja območne enote s specialisti za posamezna področja. Skupaj so nam predstavili delovanje organizacije, stanje kmetijstva na Irskem splošno in po posameznih panogah.

Slika 3: Vloga svetovalca je po novem vloga facilitatorja (koordinatorja, moderatorja) in ne več direktnega prenašalca znanja

Poleg kmetij veliko sodelujejo tudi z industrijo.

Regija Carlow

Regija Carlow je ena od 12 enot, ki ima 5 izpostav in 9 demonstracijskih kmetij. Imajo 8.500 kmetij, pol jih ima podpisane pogodbe o sodelovanju s Teagascom. Povprečna velikost kmetije je večja kot je povprečna velikost kmetije v okviru celotne države (33 ha). Najbolj se razvija mlečni sektor, kjer je v tej regiji cca 131.000 krav (cca 103 krave na kmetijo). Sedem svetovalcev deluje samo na področju mlečne proizvodnje. Dvanajst svetovalcev se ukvarja z govedom za meso in ovčerejo. To območje je tudi najbolj intenzivno kar se tiče poljedelstva, saj v tej regiji pridelajo kar 50 % vsega ječmena za pivovarsko in destilacijsko branžo. Na 1.300 kmetijah pridelujejo poljščine. Za regijo so pomembna osnovna plačila SKP, okoljski ukrepi in OMD ne prinašajo veliko dodatnih sredstev. Kmetijstvo je v splošnem na Irskem precej intenzivno.

En svetoalec v regiji ima 190 klientov in opravi cca 60 obiskov kmetij letno, 300 pogovorov, 450 telefonskih pogovorov. Skupno se na enoto izvede 45 panožnih krožkov in 300 dogodkov na leto. Dva javna dogodka na svetovalca se pričakuje. Ob koncu leta se odločijo na čem bodo delali naslednje leto, se pa tematike spremenijo glede na potrebe v dotičnem letu.

Redno izvajajo 4 tipe panožnih krožkov: mlečna proizvodnja, pitovno govedo, ovčereja in poljedelstvo. V eni skupini panožnega krožka je povprečno 12-15 ljudi.

Izobraževanja potekajo 50 % v predavalnici, ostalo je on-line ali na terenu.

Activity/Output	Dairy/Tillage
Total Clients	190
Farm Visits	60
Office Consultations	300
Phone Consultations	450
Discussion Groups	45
• DG Meetings	300
Events – Farm Walks, Seminars etc	2
Media Outputs	-----
• Articles	2
• Radio pieces	2
• Videos	2
Education	2 days

cagasc

Slovenian Advisors: 10/10/2022

Slika 4: Plan aktivnosti svetovalne službe v regiji Carlow

Ekološko kmetijstvo

Irska je v svojem načinu kmetovanja, razen na zahodu, zelo intenzivna. V ekološko kmetijstvo imajo vključena le 2 % svojih površin. Trenutno imajo na čelu kmetijskega ministrstva ministrico iz zelene stranke, ki podpira razvoj ekološkega kmetijstva. Njihov plan je dvig ekoloških površin na evropsko povprečje 7,5 %. Povečujejo kadre na tem področju. Imajo 3 specialiste na državni ravni in šest novih se bo sedaj imenovalo za delo na terenu samo za ekološko. Na terenu regije Carlow imajo eno ekološko demonstracijsko kmetijo za poljedelstvo in dve mlečni kmetiji. Prej je bilo med cca 150 klienti na svetovalca 4-5 ekoloških kmetij, zdaj bodo te kmetije imele svojega svetovalca. Pravijo, da potrošniki ne izražajo dovoljšnjega interesa po eko, da bi se splačalo, podpore pa do sedaj tudi niso bile dovolj stimulative.

Zelenjadarstvo

Pridelava zelenjadnic v regiji Carlow nima specialista za zelenjadarstvo. Po vrednosti je to 4. najmočnejši sektor. Sem štejejo tudi pridelavo gob, ki je finančno najmočnejša (40 večjih pridelovalcev, večina (80 %) se izvozi v VB). Sledijo krompir, zelenjava na njivah, sadne vrste in zelenjava v zavarovanih prostorih. 300 velikih pridelovalcev pridelava 85 % vse proizvodnje. Med zelenjadnicami prevladujejo brokoli in druge križnice, korenje, repa, pesa, v pokritih prostorih tudi plodovke in vse ostalo. V sadjarstvu pa prevladujejo jagode (na prostem, v zaščiteneh prostorih, na tleh in hidroponično), spogledujejo se s pridelavo jabolk, saj zaradi sprememb v klimi to postaja interesantna panoga.

Veliko se vloga v digitalizacijo in infrastrukturo, da bi se znižalo rabo delovne sile, ki je draga in je tudi primanjkuje. Skupno področje pokriva 5 specialistov, vsak za eno panogo. Ponujajo paket svetovalnih storitev – cca 6 konzultacij na proizvajalca na leto. Vloga svetovalca je mentorska (facilitator) – ukvarjajo se s tehničnimi platformami, svetovalci mora omogočiti dostop do najboljših strokovnjakov v Evropi/svetu in potem njihova znanja presoditi in pomagati prenesti v irske razmere. Panožni krožki v teh panogah so bolj redki, razen pri gobah, kjer imajo pridelovalci skupni interes, saj vsi izvažajo in si niso neposredni konkurenti (dogovarjajo se o skupnih poslovnih modelih).

Gozdarstvo

Trenutno je na Irskem cca 20 % gozda, največ v bližnji zgodovini. Irska je bila namreč podobno gozdnata država kot Slovenija (60 %), vendar so v roku 200 let Angleži celotni otok posekali za izgradnjo ladij, ki so jih potrebovali za svoje kolonizacijske pohode. Po osamosvojitvi so Irci načrtno pogozdovali. Do leta 1947 je bilo gozdov malo, potem so nadaljevali pogozdovanje do leta 1990, ko so prišle kmetijske subvencije in ponovno zmanjšale interes za pogozdovanje. Petdeset odstotkov gozdov je državnih, ostalo je v lasti kmetij. Za posek dreves je potrebno dovoljenje države. Imajo 5 velikih žag in 80 manjših proizvajalcev. Lesna masa se izvažata.

Praščereja

V sektorju deluje 5-6 svetovalcev in štirje raziskovalci. Svetovalna služba je delno plačana od kmetov (10 c od vsakega pujska se odvede za svetovanje in raziskave – podobno je pri mleku). Regiji Cork in Cavan imata najbolj intenzivno praščerejo. V povprečju je na največjih obratih v čredi cca 600 svinj. Več kot 50 % svinjine gre v izvoz na azijske trge, 15 % v EU, 17 % v VB. Imajo 12,28 prodanih pujskov na gnezdo.

Varovanje voda

ASSAP – Kmetovanje za kakovost vode, iniciativa za varovanje voda s strani države. Država ima 2 vodovarstvena svetovalca. Povodja imajo kategorizirana v tri kategorije: izredna kakovost vode, dobra kakovost, ki pa se slabša in voda, ki ne dosega standardov. 47 % voda ne dosega prvih dveh kakovostnih razredov. V lokalnem okolju se identificirajo problemi z vodo, potem je naloga svetovalcev, da te probleme predstavijo kmetovalcem in jih skušajo usmeriti na okoljsko bolj prijazne prakse, pregledajo dvorišča in potencialne vire onesnaženja. JV Irske ima problem onesnaženja površinskih voda predvsem z nitrati, SV irske pa onesnaženost s fosforjem (praščereja).

Slika 5: Predavanja v konferenčni sobi na sedežu Teagasc

Praščereja je panoga, ki je v zelo malem obsegu na Irskem. Imajo 20 praščerjih farm s povprečno velikostjo 510 svinj na farmo.

1.2 Obisk kmetije Petra O'Hanrahana v Thomastownu

V ponedeljek popoldne smo obiskali kmetijo Petra O'Hanrahana v Thomastownu v grofiji Kilkenny. Peter je mladi prevzemnik kmetije, prevzel jo je od svojega očeta, ki mu pri delu na kmetiji še vedno pomaga, Peter pa za očeta od prevzema kmetije dalje tudi finančno skrbi. Kmetija obsega vsega skupaj kar 94 ha travinja, ki je namenjeno paši in spravilu voluminozne krme. Močno krmo na kmetiji dokupujejo. Kmetija je bila prvotno usmerjena v rejo krav dojilj, ob prevzemu kmetije pa se je Peter usmeril v pitanje volov. Na kmetiji jih v različnih turnusih pitajo 400. Bikce v starosti nekaj dni kupujejo od 4 do 5 okoliških kmetij po ceni 70 € za komad. Približno 7 do 8 tednov jih krmijo z mlečnim nadomestkom, da dosežejo okrog 100 kg žive mase, potem gredo živali na pašo. Vse bikce do starosti enega leta kastrirajo. Meso volov je namreč bolj zanimivo za potrošnike, tako domače, kot za izvoz, poleg tega pa so voli bistveno bolj primerni za pašo na travinju, saj so mirni in ne povzročajo agresivnega vedenja. Živali se pretežno del leta pasejo, v hlevu so le v zimskem obdobju. Živali so razdeljene v tri skupine, vsaka ima svoj hlev, v prvem so teleta, ki so krmljena z mlečnih nadomestkom, v drugem so voli do starosti 1 leta, v tretjem pa voli do zakola, ki nastopi pri starosti med 18 in 24 meseci. Hlevi so zgrajeni na preprost način, jeklena konstrukcija, streha in stene iz pločevine, na tleh pa betonske rešetke ter pod njimi zbiralnik za gnojevko. Peter je za izgradnjo dveh hlevov kandidiral tudi na nepovratna sredstva in pridobil 60 % nepovratnih sredstev (40 % za investicijo in 20 % kot mladi prevzemnik kmetije). V letošnjem letu je kandidiral tudi na sredstva za zmanjšanje emisij iz gnojevke ter pridobil 40 % nepovratnih sredstev od vrednosti investicije za nakup cisterne z inkorporacijo gnojevke v tla.

Slika 6: Pitanje volov mlečnih pasem na travinju

Petrova kmetija je demonstracijska in kot taka vključena v 5 letno kampanjo (2022-2026) Mleko Meso 500, ki jo spodbuja Teagasc in je usmerjena v izboljšanje potenciala prireje mesa iz mlečnih čred krav. Glavni cilji omenjene kampanje so; ustvarjen dobiček vsaj 500 €/ha (brez upoštevanja stroškov dela in cene zemljišč), zmanjšati starost živali ob zakolu, zmanjšati

ogljčni odtis, izboljšati mesnatost telet mlečnih pasem, spodbujati uvajanje najboljših praks, še posebej v povezavi z upravljanjem travinja in vzrejo telet ter vzpostaviti donosno sodelovanje med rejci, ki se ukvarjajo s prirajo mleka in rejci, ki se ukvarjajo s prirajo mesa. Prenos znanja med kmetijskimi svetovalci in kmeti, ki so vključeni v kampanjo, je ključen. Kampanjo vodijo kmetijski svetovalci, ki pokrivajo področja priraje mleka na eni strani in priraje mesa na drugi. Prenos znanja pa poteka v glavnem preko panožnih krožkov in preko javnih dogodkov za širšo javnost, ki so organizirani enkrat letno. Izobraževalni programi, kot rezultat omenjene kampanje, so usmerjeni v ključne elemente kmetovanja; vzreja in genetika mlečnih čred krav, vzreja telet, upravljanje s travinjem, upravljanje s financami, optimizacija dela na kmetiji in prehrana živali.

Slika 7: Lastnik kmetije s terenskim svetovalcem, vodjo projekta in območnim specialistom.

2 11. 10. 2022 – drugi dan strokovnih obiskov

2.1 Johnstown Castle – raziskovalni center

Johnstown Castle Research Centre je glavni državni raziskovalni center za raziskavo tal. Celotno posestvo obsega 400 ha. Bilo je v zasebni lasti družine, ki je celotno posest podarila državi pod pogojem, da se površine namenijo za raziskave in da država posestva ne odtuji. Raziskovalni center nudi podporo drugim centrom, sistemom za proizvodnjo goveda, drobnice. Razvijajo rešitve z različnimi podprogrami glede gnojenja, upravljanje s tlemi, učinkovitosti rabe hranil, vsebnosti hranilnih snovi, gnojil, rabo zemljišč (kje je smiselno opustiti pridelavo, da se zavaruje narava), emisije toplogrednih plinov. Trenutno največji izziv v kmetijstvu jim je kako zaščititi okolje, predvsem z omejevanjem proizvodnega potenciala, zato se bodo morali kmetovalci prilagoditi. Vse izsledke ažurno prenašajo v prakso. Izvajajo veliko število poskusov.

Slika 8: Raziskovalni center Johnstown Castle

Mi smo si pogledali poskus, kjer na 24 različnih tipih prsti ugotavljajo vsebnost hranilnih snovi. (op. na Irskem imajo 214 tipov prsti. Združili so tipe prsti v 5-6 skupin za katere naredijo smernice gnojenja). Zbrali so vzorce iz različnih delov države, kjer se kmetuje. Vse vzorce so prenesli v eno okolje in testirajo efekt tipa prsti. Merijo različne parametre (dušik, kalij, pH..) in ugotavljajo vpliv rabe hranil. Z raziskavo želijo v prihodnje zmanjšati uporabo mineralnih gnojil in zmanjšati odvisnost od njih. Na Irskem imajo težavo z visoko vsebnostjo kalija v tleh, kar je problem že v matični osnovi tal.

Slika 9: Na poskusni postaji pedološkega raziskovalnega centra

Slika 10: Poskus vsebnost hranilnih snovi v 24 tipih tal

Pogledali smo si tudi poskus, kjer merijo emisije plinov. Na travniku imajo nameščene kvadratne okvire s tesnili na katere položijo pokrove. S tem zatesnijo določen del površine travnika. Pod pokrovom v 40 minutnem intervalu spremljajo izhajanje različnih plinov (metan, ogljikov dioksid, dušikov dioksid...). Poleg meritev emisij plinov spremljajo še hitrost rasti travinja in to množijo z emisijskim faktorjem, ki pa je glede na različne načine obdelave različen. Ugotovili so, da lahko s pomočjo bele detelje zmanjšajo emisijski faktor, izhajanje amonijevega nitrata. Meritve izvajajo vse dni v letu, jih objavljajo in so javno dostopne. Izziv za svetovalce in raziskovalce je, kako kmetovalce prepričati o potrebnih spremembah navad, zmanjšanju gnojenja in posledično zmanjšanju emisije. Zelo pomembno, da kmetovalci zavestno upravljajo s hranili in tudi kolobarijo s hranili.

Slika 11: Poskus merjenja emisij plinov

Ogledali smo si tudi njihove trajne travnike in pašnike, kjer izvajajo različne poskuse glede načina rabe in pestrosti travne ruše. V zadnjih 10 letih delajo veliko na biotski raznovrstnosti rastlinskih vrst v travni ruši. Ugotovili so, da je veliko večja produktivnost krav na travinju, ki je biotsko pestro. V travno rušo poleg ljuljk vključujejo ozkolistni trpotec, belo in črno deteljo ter cikorijo. Travna ruša je zaradi cikorije in trpotca veliko bolj odporna in primerna za pašo. Želijo še ugotoviti vzdržljivost travinja v primeru kosne rabe. Velk poudarek dajejo tudi na rotacijo živali na pašniku. V poletnem času so te rotacije krajše, od septembra naprej pa se te rotacije časovno podaljšujejo. Živali poskušajo imeti čim dalj časa na pašniku, vse tja do konca novembra, da zmanjšajo stroške proizvodnje ter v čim večji meri izkoristijo travno rušo.

Slika 12: »Biotsko pestra« travna ruša na pašniku

2.2 Agricultural catchments Programme

Popoldne smo si ogledali kako v praksi deluje izvajanje programa, ki proučuje okoljske in ekonomske vplive izvajanja nitratne in vodne direktive. Preko 300 kmetij sodeluje v programu, ki svetovalcem in raziskovalcem s podatki o managementu in s pomočjo pri izvedbi monitoringa, izvedbe poskusov in meritev pomaga izvajati cilje programa. Na kmetijsko intenzivnih področjih preverjajo kako trenutne regulative vplivajo na kakovost vode, izpiranje nitratov in fosforja na različnih tipih tal itd. Pridobljeni podatki bodo služili naprej političnim odločevalcem pri snovanju novih politik. Na območjih v programu imajo postavljene različne merilne postaje, med katerimi so tudi popolnoma nove za merjenje sekvestracije ogljika. Pri zmanjševanju onesnaževanja z dušikom in fosforjem preizkušajo tudi setev naknadnih dosevkov, ki služijo za potrošnja odvečnih hranil, ki bi ostala v tleh po glavnem posevku in bi potencialno predstavljala nevarnost za površinske in podzemne vode.

Slika 13: Na raziskovalni površini ene od kmetij vključenih v program v Castledockrell (povodje kjer so orne površine).

3 12. 10. 2022 – tretji dan strokovnih obiskov

3.1 Paddy O'Keeffe Research & Innovation Centre, Teagasc Moorepark Campus, Fermoy, Co. Cork, Irska – Raziskovalni inštitut za mlekarstvo

Slika 14: Vhod v Moorepark Campus

Tretji dan smo obiskali Paddy O'Keeffe Innovation Centre. Sprejela nas je ga. Deirdre Hennessey, ki nam je predstavila delovanje inštituta za mlekarstvo. Center Paddy O'Keeffe uporabljajo raziskovalci, strokovnjaki in svetovalci, ki sodelujejo pri zagotavljanju programa raziskav in inovacij Teagasc Animal & Grassland, ter pri zagotavljanju dela programa Teagasc Education. Delovanje raziskovalnega centra temelji na področju travinja, vzreje živali in zdravja, ter različnih sistemov kmetovanja. Njihova motivacija za delo je poudarek na inovacijah, spremembah, razvoju, produktivnosti in nenazadnje do trajnosti irskega kmetijstva in podeželskega načina življenja. Na omenjenem inštitutu imajo 300 krav molznic. Izvajajo sezonske telitve v spomladanskem času, saj takšen način telitev vpliva na gospodarnost reje. Letno izvedejo 3 do 4 raziskave in v slednje so vključene tudi kmetije, ki so neposredno v bližini raziskovalnega centra. Poudarek na raziskovalnem delu so poskusi na trajnem travinju z doseljevanjem različnih trav in detelj. Skozi posamezna obdobja na različnih parcelah spremljajo rast in kvaliteto travne ruše, raziskujejo vpliv dosejavanja različnih vrst travno-deteljnih mešanic, ter vplivi gnojenja z organskimi in mineralnimi gnojili. Ko vstopajo v to novo obdobje po kvotah v proizvodnji mleka in si prizadevajo povečati uporabo trave v sistemih govejega in ovčjega mesa, bo ta novi inovacijski center, raziskovalci, ki delajo tukaj, in mladi, ki se tu izučijo, imel vse pomembnejšo vlogo pri razvoju irskega kmetijstva v prihodnosti.

Slika 15: Oglad pašnih poskusov in poskusov testiranja različnih sort trav in travnih mešanic

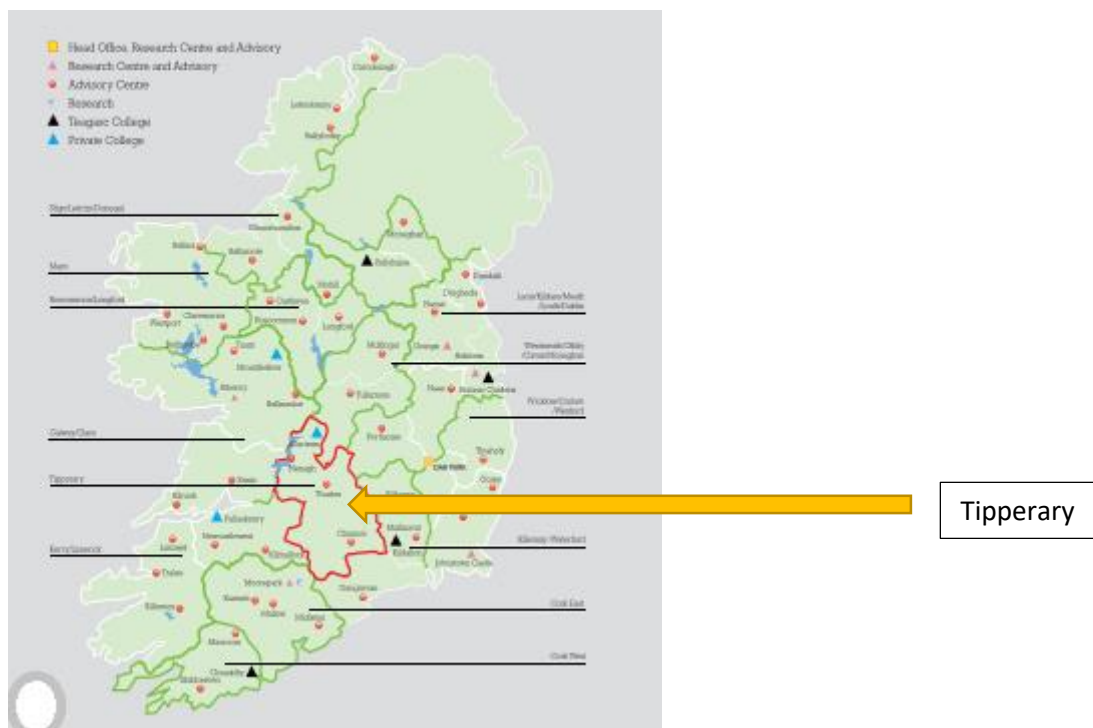
Slika 16: Predstavitev aplikacije in baze »Pasture based Ireland«

3.2 Tipperary advisory services – svetovalna služba, izpostava Tipperary

Obiskali smo svetovalno službo v kraju Clonmel, v okrožju Tipperary, pokrajina Munster na Irskem, in sicer enega od sedežev svetovalne pisarne Teagasc.

Teagasc je nacionalni program, ki zagotavlja integrirane storitve raziskav, svetovanja in usposabljanja v kmetijstvu. Splošni cilj je podpora in razvoj družinskih kmetij na Irskem z učinkovitim prenosom znanj in izkušenj.

Program Teagasc trenutno podpira 140.000 kmetij in okvirno z 42.000 kmetij letno sklene pogodbo za opravljanje storitev s področja kmetijstva.

Slika 17: Karta območja izpostave Tipperary

Pričakali in sprejeli so nas trije svetovalci, kateri so nam predstavili delo svojega področja. Tipperary je območje, ki obsega 160.000 prebivalcev, mesto Clonmel pa cca 17.500 prebivalcev.

To območje je poznano tudi po farmaciji podjetja Merck & Co.

V Tipperaryju je povprečna starost nosilca KMG 56 let, ter povprečna velikost kmetije 42 ha. Približno 32 % kmetij je manjših od 20 ha in 13 % žensk je lastnic kmetij.

Tipperary ima:

- 300.000 ha kmetijskih zemljišč v uporabi
- 6.000 kmetij, ki imajo več kot 15 ha zemljišč

Tipičen profil svetovalca v Tipperaryju je, da ima cca 170 kmetij, odvisno od velikosti KMG, tako da nekateri svetovalci imajo tudi manjše število kmetij, saj večje kmetije zahtevajo več pomoči

oz. storitev. Izpostavljeno je bilo, da se storitve za te večje kmetije zaračunajo premalo. Veliko se ukvarjajo z panožnimi krožki, nekako na svetovalca jih je 4-5 krožkov, skupaj cca 60 članov.

Velik poudarek je na travah, kmete učijo kako pridelati in izboljšati samo kvaliteto trave.

Izzivi so: kako izboljšati sposobnost preživetja na kmetiji, podnebne spremembe, kako izboljšati starostno strukturo nosilcev, lastnikov kmetij, povečati število članov v panožnih krožkih in delovna obremenitev oz. razbremenitev posameznih svetovalcev pri njihovem delu.

MLEČNA PROIZVODNJA:

Najpomembnejša panoga v regiji je mlečna proizvodnja in govedoreja. Proizvodnja mleka se je po ukinitvi mlečnih kvot povečala za 70 %, v času od leta 2010 do leta 2020 se je tako reja krav dojilj zmanjšala, iz sicer je padla iz 74.186 na 53.232.

V regiji Tipperary je kar nekaj tipov kmetij, in sicer:

- ✓ 4.000 rejcev, ki so specializirani izključno za govedorejo,
- ✓ 1.714 je mlečnih kmetij,
- ✓ 260 je poljedelskih kmetij,
- ✓ 340 kmetij, ki imajo mešano pašo
- ✓ in 276 rejcev drobnice.

Kot je bilo omenjeno se je z ukinitvijo mlečnih kvot število krav molznic povečalo iz 113.400 (leto 2010) na 180.352 (leto 2021). Njihovi svetovalci izvajajo različne delavnice, panožne krožke in zelo pomembno je, da se kmetje povezujejo, družijo in program v Teagascu je izključno za prenos znanja in izkušenj. Povprečni prihodek v letu 2021, na kmetiji katera se ukvarja z mlečno proizvodnjo je ocenjen na 94.000,00 €, kar je 28 % povečanje od povprečja iz leta 2020. Povprečna kmetija, ki se ukvarja z mlečno proizvodnjo ima cca 100 krav. V regiji Tipperary je 1.832 kmetij, ki redijo skupno 180.352 krav molznic. Za te kmetije je zadolženih 8 svetovalcev.

GOVEDOREJA:

Za regijo Tipperary je pomembna tudi proizvodnja govejega mesa, in kar 55 % kmetij je takih, ki se ukvarjajo s to panogo. V regiji je več kot 3.000 kmetij, ki redijo cca 53.300 krav dojilj. Za to panogo je zadolženih 7 svetovalcev, ki prav tako vodijo diskusijske skupine, ter pomagajo

kmetijam pri njihovem razvoju in sami reji. V letu 2021 je na govejih farmah zaznamovalo leto naraščajočih cen govedine, ter povečanje stroškov, zmanjšalo pa se je tudi skupno število zaklanih govedi za cca 90.000 glav, ter izvoz govedi za več kot 12.000 glav.

POLJEDELSTVO:

Tla v Tipperaryu so prosto odcedna, lahko obdelovalna in taka tla so idealna za pripravo tal za setev in za samo rast poljščin. Pridelujejo krmne rastline kot so koruza, ječmen, oves. V Tipperaryu je 19.692 ha obdelovalnih tal, ki jih obdeluje 837 kmetij.

OVČEREJA:

V Tipperaryu je 868 rejcev ovc, 160.109 ovc, 2 svetovalca, ki pokrivata to panogo, ter 3 diskusijske skupine.

PRAŠIČEREJA:

V Regiji je le 22 rejcev prašičev, s povprečno velikostjo 655 svinj. Obstaja 280 komercialnih prašičjih farm z 200 plemenskimi svinjami, kmetije s povprečno velikostjo 700 plemenskih svinj in 80 specializiranih zaključnih farm z proizvodnjo 3,9 milj. prašičev.

VRTNARSTVO:

Vrtnarstvo v Tipperaryu obsega predvsem pridelavo gob. Hortikulturni program Teagasc je osredotočen na sprejetje uporabne tehnologije, veliko časa porabijo za razvoj različnih praktičnih aplikacij za povečanje učinkovitosti v tem sektorju.

EKOLOŠKO KMETOVANJE:

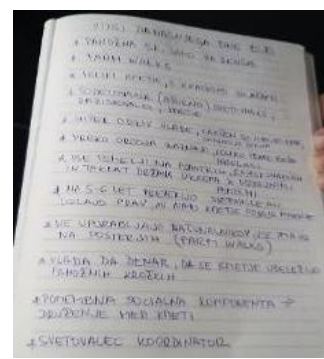
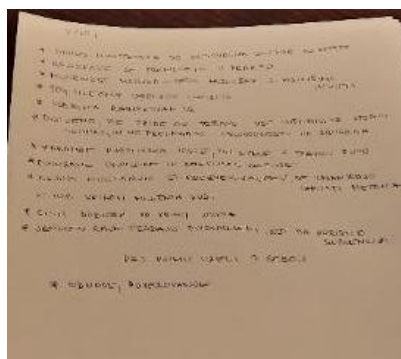
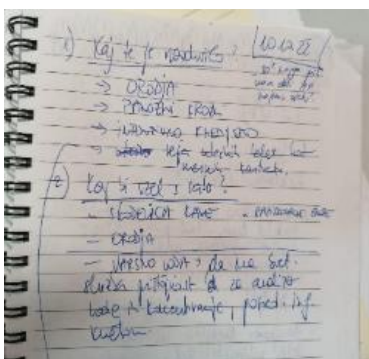
V Tipperaryu je 148 ekoloških kmetov, ki obdelujejo 6.678 ha kmetijskih zemljišč. Na Irskem je približno 90.000 ha pod ekološko pridelavo, kar predstavlja 2 % kmetijskih površin. Vlada ima cilj povečati odstotek kmetijskih zemljišč na 7,5 %.

Slika 18: predstavitev panožnih krožkov, ki jih izvajajo na izpostavi Tipperary

4 WRAP UP – povzetek: Vtisi in “kaj bomo vzeli s seboj”

V okviru strokovnega programa, smo si vsak dan ogledali različna strokovna področja. Pričeli smo z ogledom njihove organizacije (Agencije za kmetijstvo in prehrano) Teagasc v sklopu, katere so nam predstavili delo njihove svetovalne službe, kako je le ta povezana s kmetijami, vlado in strokovnimi inštitucijami. Po odlično predstavljenem delu in medsebojnega sodelovanja Irskih kmetijskih svetovalcev z drugimi strokovnimi inštitucijami in vlado smo polni vtisov nadaljevali z ogledi dobrih kmetijskih praks. Kot dobre kmetijske prakse so nam bile predstavljene živinorejske kmetije, ki se ukvarjajo s pitanjem goveda, kravami molznicami in pašništvo-travništvom. Prav tako nas je pot vodila na strokovno raziskovalno inštitucijo Johnstown Castle, kjer so nam predstavili številne raziskovalne projekte, ki jih izvajajo za namene kmetijstva in podnebnih sprememb. Svoje vtise in občutke, ki smo jih prejeli skozi celoten dan, smo vsak večer (po večerji) prediskutirali in zabeležili.

Slika 19: Zapiski vtisov

Vtisi – na podlagi predstavljenega in videnega nas je navdušilo ogromno stvari:

- **Orodja** (digitalna orodja, ki se jih poslužujejo kmetje in svetovalci, za optimalnejše in hitrejše delo);
- **Panožni krožki** z več desetletno tradicijo (kmetje se jih redno in z zanimanjem udeležujejo, kjer je svetoalec kot koordinator. Na podlagi takšnih krožkov si izmenjujejo praktične izkušnje, znanje in nove ideje);
- **Intenzivno kmetijstvo;**
- **Reja mlečnih telet, kot mesnih kastratov;**
- **Odnos ministrstva do svetovalne službe in kmeta. Hiter odziv vlade (v primeru manjka krme, ima vlada takoj rešitev z dokupom le-te iz tujine);**
- **Raziskave se prenesejo v prakso** (kmetje dajo pobude za raziskave, vsebina raziskovanja striktno aplikativna – v praksi uporabni rezultati);
- **Manjša mlečnost** – večji zaslužek z manjšimi inputi, selekcija na pašo, majhen okvir krav (čisti dobiček po kravi 1000 evrov);
- **90 % mlečnih izdelkov izvozijo;**
- **BISTVENO** – če pride do težave, vse inštitucije stopijo skupaj; ne prelagajo odgovornosti ena na drugo;
- **Izbrane rastlinske vrste**, ki so vključene v travno rušo (sejani pašniki gospodarsko pomembnih rastlin primernih za njihovo podnebje);
- Povezane okoljske in kmetijske vsebine;
- Kljub povečanju št. prežvekovalcev, delajo na zmanjšanju izpustov metana;

- Cena pivovarskega ječmena (na podlagi odkupnih pogodb, se kmetje raje odločajo za setev ječmena in se v primeru, ko ne morejo zagotoviti kolobarja, odrečejo subvencijam);
- Panožna skupina samo za ženske;
- **“Farm Walks”** skupni pohodi kmetov in svetovalcev po kmetijah;
- **Ažurno sodelovanje med svetovalci, raziskovalci in kmeti;**
- Preko digitalnih orodij zaznajo, koliko krme bodo pridelali;
- **Vse temelji na podatkih, raziskovanjih** in takrat država ukrepa z ustreznimi pomočmi;
- Na 5-6 let preverijo delo svetovalcev, na podlagi ocene kmetje podajo mnenje;
- Ne uporabljajo računalnikov na prostem, vse imajo na posterjih (Farm Walks);
- Vlada je v začetku zagotavljala sredstva, da so se kmetje udeležili panožnih krožkov;
- Pomembna socialna komponenta – **druženje med kmeti;**
- Svetovalec = koordinator oz. facilitator.

Kaj smo vzeli s seboj:

- **Odnose in povezovanje vseh akterjev** - “skodelica kave”;
- Raziskovalne enote v močni povezavi s svetovalno službo;
- Ideje za orodja;
- Varstvo voda (da ima svetovalna služba pristojnost za nekatere analize vode, ter posredovanje informacij kmetom);
- **cenjenost, odnos in zaupanje do svetovalca s strani kmeta in drugih (kvaliteta svetovalca);**
- **zaupanje vlade;**
- **plače.**

Iz strokovnega izobraževanja na Irskem smo se tako vrnila polna pozitivnih vtisov in novih informacij. V tem času smo spoznali nove ljudi, dobre kmetijske prakse in delo njihove svetovalne službe kar nam bo koristilo in obogatilo naše delo v prihodnje.

Zapisi:

Tamara Korošec

Tatjana Grilc

Miha Štular

Simon Seči

Tamara Kekec

Nina Sečko

Rok Samec

Simon Gajšek